

EMANOIL I. PROTOPOPESCU-PACHE

DE

CORNELIU N. MATEESCU

Descendent dintr-o familie care a dat țării oameni de seamă, Em. Protopopescu-Pache a dovedit de mic pasiune pentru studiu. Licențiat al facultăților de științe și de drept, a fost numit în 1906 geolog asistent la Institutul geologic, atunci creat. Aici și-a desfășurat timp de 42 de ani cea mai mare parte a activității sale științifice. Cultura de specialitate și-a întregit-o în Rusia (1909—1910), lucrînd pe lîngă cei mai de seamă învățați, mai ales în domeniul pedologiei, în care rămîne la noi, alături de G. M. Murgoci, deschizător de drum.

Cercetător neobosit, a străbătut țara studiînd solurile pentru *Harta solurilor României* (întocmită la scara 1 : 2 500 000 în 1911 și la 1 : 1 500 000 în 1927) și pentru *Harta geologică a României* (1 : 1 500 000, ediția 1926). Ca specialist în știința solurilor a fost ales, în 1936, secretarul Comisiei internaționale ce pregătea *Harta solurilor Europei*.

Ca geolog sau director de secțiune la Institutul geologic, ca și în cadrul cursurilor de soluri și de agrogeologie ținute la politehnică, Em. Protopopescu-Pache a imprimat cercetărilor amprenta sa științifică. Putînd trece ușor de la analiză la sinteză datorită capacității intuitive, care constituia una din trăsăturile sale specifice, a dat lucrări deosebit de valoroase în domeniul geologiei și pedologiei, iar în ultimele decenii și al hidrogeologiei cuaternarului și geotehnicii, din care însă numai o parte au fost publicate.

Împreună cu ing. Const. Chiriță, colaboratorul său apropiat, a elaborat lucrări foarte utile și pentru arheologie: *Procedee simple pentru determinarea rocilor, cu aplicare specială la rocile de importanță în geneza solului*, București, 1939; *Elemente de Știința solului*, I, București, 1941, ș.a. De asemenea a analizat solurile din cîteva așezări neolitice (Frumușica, Glina), primele cercetări de acest fel la noi.

Atras de studiile arheologice a început, în 1946, determinarea rocilor din care au fost lucrate uneltele paleolitice și neolitice din așezarea de la Vădastra și a supus la diferite analize de laborator numeroase probe prelevate din straturile de cultură, din pămîntul viu și diferite gropi. Rezultatele obținute, verificate și completate cu fiecare campanie nouă de săpături, au contribuit la lămurirea unor probleme ce-și găsesc aplicație și în

alte așezări similare. Menționăm : formarea patinei silexurilor paleolitice¹, climatul așezării de la Vădastra din paleoliticul superior pînă la sfîrșitul neoliticului², formarea straturilor de cultură în raport cu solul, fauna malacologică și clima³. Dar lucrarea sa *Lössurile din România*, concepută pentru arheologi și pentru care strînsese material documentar de la multe săpături arheologice, a rămas neterminată.

Om de vastă cultură, de o generozitate și finețe rar întîlnite, împărțînd din experiența și cunoștințele sale oricui, Em. I. Protopopescu-Pache rămîne model de învățat și învățător, care pînă în ultima clipă a servit știința și țara.

¹ Em. Protopopescu-Pake et Cornélius N. Mateescu, *Deux outils de silex paléolithiques de Vădastra*, *Anthropozoikum*, 8, 1958, p. 7—16.

² Arlette Leroi-Gourhan, Cornélius N. Mateescu, Em. Protopopescu-Pake, *Contribution à l'étude du climat de la station de Vădastra du Paléolithique supérieur à la fin du Néolithique*, *Bulletin de l'Association française pour l'étude du Quaternaire*, 1967, 4, p. 271—279.

³ Em. Protopopescu-Pake, Cornélius N. Mateescu et Al. V. Grossu, *Formation des couches de civilisation de la station de Vădastra en rapport avec le sol, la faune malacologique et le climat*, *Quartär*, 20, 1969, p. 135—162 ; Cornélius N. Mateescu et Em. Protopopescu-Pake, *L'apport des données géologiques et pédologiques aux recherches archéologiques (Quelques exemples tirés des fouilles de Vădastra, Roumanie)*, *Zephyrus*, 19—20, 1968—1969, p. 27—32.